

Postanowienie z dnia 22 lutego 2001 r.

III RN 78/00

Sobota jest dniem ustawowo wolnym od pracy w rozumieniu art. 57 § 4 KPA.

Przewodniczący SSN Andrzej Wasilewski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2001 r. sprawy ze skargi Jerzego D. na decyzję Izby Skarbowej w W. z dnia 23 lutego 1999 r. [...] w przedmiocie odmowy potrącenia zobowiązania podatkowego, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie [...] od postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego we Wrocławiu z dnia 20 września 1999 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 20 września 1999 r. [...] odrzucił skargę Jerzego D. na decyzję Izby Skarbowej w W. z dnia 23 lutego 1999 r. w przedmiocie odmowy potrącenia zobowiązania podatkowego.

W ocenie Sądu skarga została wniesiona po upływie trzydziestu dni od dnia doręczenia skarżącemu rozstrzygnięcia w sprawie (art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym - Dz.U. Nr 74 poz. 368 ze zm.). Ze znajdującego się w aktach sprawy zwrotnego poświadczenia odbioru wynika, że zaskarżoną decyzję doręczono Jerzemu D. w dniu 18 marca 1999 r., w związku z czym powyższy termin upłynął z dniem 17 kwietnia 1999 r. Tymczasem skarżący wniósł skargę osobiście do Sądu w dniu 19 kwietnia 1999 r., a zatem należało odrzucić skargę jako wniesioną po upływie terminu.

Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego zaskarżył powyższe postanowie-

nie rewizją nadzwyczajną, w której zarzucił rażące naruszenie art. 57 § 4 KPA i art. 161 § 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.) w związku z art. 59 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 78, poz. 368 ze zm.) oraz w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, a także rażące naruszenie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym; wskazując na powyższe podstawy wniósł o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodkowi Zamiejscowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

W ocenie Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego dominujący jest pogląd, że dodatkowe dni wolne od pracy, w tym soboty, zarówno przed nowelizacją Kodeksu pracy dokonaną ustawą z dnia 2 lutego 1996 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 24, poz. 110), jak i po dniu wejścia w życie tej nowelizacji, tj. po dniu 2 czerwca 1996 r., nie są w rozumieniu art. 57 § 4 KPA oraz art. 115 KC dniami uznanymi za wolne od pracy.

Z przeglądu unormowań dotyczących obliczania terminów zawartych w KPA, które mają również zastosowanie w postępowaniu przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, jak i w Ordynacji podatkowej, wynika, że regulacje kodeksowe są mniej korzystne dla podatnika. Ordynacja podatkowa rozszerza bowiem dyspozycję art. 57 § 4 KPA stanowiąc, że również gdy koniec terminu przypada w sobotę (a nie tylko na dzień ustawowo wolny od pracy), za ostatni dzień terminu uważa się następny po dniu lub dniach wolnych od pracy. W ocenie Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego takie zróżnicowanie regulacji dotyczące obliczania terminów nie da się pogodzić z Konstytucyjną zasadą demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP), a w szczególności z mieszczącą się w niej zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Brak bowiem jakichkolwiek racjonalnych podstaw do różnicowania sytuacji prawnej podatnika w zakresie przysługującego mu prawa do wnoszenia środków zaskarżenia w zależności tylko od tego, czy sprawa podatkowa toczy się przed organami podatkowymi czy też przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. W niniejszej sprawie Sąd stosując przepis art. 57 § 4 KPA w związku z art. 59 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, pominął równolegle obowiązujący w postępowaniu podatkowym art. 161 § 4 Ordynacji podatkowej i przez to rażąco naruszył te przepisy, a w konsekwencji także przepisy art. 2, art. 45

ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, zaś odrzucenie skargi nastąpiło również z obrazą art. 27 ust. 2 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna ma usprawiedliwione podstawy. Trafny jest zarzut rażącego naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisu art. 59 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 78, poz. 368 ze zm.) w związku z art. 57 § 4 KPA, który stanowi, że jeżeli koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy następny dzień powszedni. Nie jest natomiast trafny zarzut rażącego naruszenia przepisu art. 161 § 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.), bowiem w sprawach nie unormowanych w ustawie o Naczelnym Sądzie Administracyjnym do postępowania, także w sprawach podatkowych, przed Sądem nie stosuje się odpowiednio przepisów Ordynacji podatkowej, lecz wymienione w art. 59 tej ustawy przepisy KPA, w tym przepis art. 57 Kodeksu.

W rozpoznawanej sprawie jest sporne, czy powyższy przepis ma zastosowanie w przypadku, gdy koniec trzydziestodniowego terminu do wniesienia skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego przypadł na dzień będący wolną sobotą. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego przyjmowano konsekwentnie, że wolna sobota nie jest dniem ustawowo wolnym od pracy w rozumieniu powyższego przepisu ((por. wyrok NSA z dnia 4 czerwca 1993 r., SA/Wr 429/93 - ONSA 1993 Nr 4, poz. 114; postanowienie NSA z dnia 31 marca 1999 r., III SA 5100/98 - niepublikowane; postanowienie SN z dnia 9 kwietnia 1997 r., I PKN 81/97 OSNAPIUS 1998 Nr 3, poz. 86; postanowienia SN z dnia 28 listopada 1997 r., I CZ 144/97 - OSNC 1998 z. 6, poz. 95). Należy jednakże przyjąć, że przepisy określające zasady liczenia terminów ustawowych, których zachowanie warunkuje skuteczne dokonanie przez stronę czynności procesowych, powinny być interpretowane i stosowane przy uwzględnieniu konstytucyjnych gwarancji prawa do sądu, które wynikają z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji RP oraz, że przepis art. 57 § 4 KPA ma służyć nie tylko zdyscyplinowaniu strony do przestrzegania ustawowo określonego terminu do wniesienia skargi, ale równocześnie nakazuje tak liczyć ostatni dzień tego terminu, aby - obiektywnie rzecz ujmując - strona miała zapewnione normalne warunki dla skorzystania z prawa do wniesienia skargi także w

ostatnim dniu terminu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2000 r., III RN 195/99, OSNAPiUS 2000 nr 24, poz. 884).

W uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd Najwyższy dokonał prawidłowej interpretacji funkcjonalnej, która „wychodzi z założenia, że przepis art. 57 § 4 KPA (analogicznie art. 115 KC w związku z art. 165 § 1 KPC) ma służyć nie tylko zdyscyplinowaniu strony do przestrzegania ustawowo określonego terminu do wniesienia skargi, ale równocześnie nakazuje tak liczyć ostatni dzień tego terminu, aby - obiektywnie rzecz ujmując - strona miała zapewnione normalne warunki dla skorzystania z prawa do wniesienia skargi także w ostatnim dniu terminu do jej wniesienia. Należy mieć przeto na uwadze, że wprawdzie z art. 57 § 5 KPA w związku z art. 59 oraz art. 35 ust. 1 ustawy o NSA (analogicznie z art. 165 § 2 KPC) wynika, iż termin do wniesienia skargi uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem skarga została wniesiona bezpośrednio do Sądu (sądowego biura podawczego) lub została nadana w polskiej placówce pocztowej albo złożona w polskim urzędzie konsularnym, ale równocześnie oficjalnie wiadomo, że w soboty nie są czynne ani sądy (sądowe biura podawcze), ani urzędy konsularne; natomiast placówki pocztowe są czynne tylko w ograniczonym zakresie (podobnie, jak w dni wolne od pracy). Oznacza to, że - obiektywnie rzecz biorąc - w istniejących warunkach organizacji życia publicznego, także wtedy, gdy ostatni dzień do wniesienia skargi upływa w sobotę (analogicznie, jak to ma miejsce w dniu ustawowo wolnym od pracy), strona nie ma zapewnionych normalnych warunków dla skorzystania z prawa do wniesienia skargi (okoliczność tę trafnie uwzględnił również wprost sam ustawodawca w sformułowaniu art. 161 § 4 Ordynacji podatkowej; por. także wyrok NSA z dnia 18 czerwca 1998 r., 1 SA/Po 1793/97 - niepublikowany). Dlatego należy stanąć na stanowisku, że jedynie funkcjonalna, a nie literalna i formalna zarazem, interpretacja użytego w art. 57 § 4 KPA (i analogicznie w art. 115 KC) zwrotu "dzień ustawowo wolny od pracy", pozwala na stosowanie tego przepisu w sposób zgodny z konstytucyjnymi gwarancjami prawa do sądu, jakie wynikają z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji RP.”

W konsekwencji należy przyjąć, że zaskarżone postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego, które wydane zostało w wyniku zastosowania literalnej i formalnej zarazem interpretacji art. 57 § 1 KPA w związku z art. 59 oraz art. 35 ust. 1 ustawy o NSA, rażąco naruszyło konstytucyjnie gwarantowane prawo strony do sądu.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====